

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ	
гр. ПЛОВДИВ	
Вх. № <u>ЮФРБ</u>	Дело № <u>15</u>
Получено на <u>14.04.2022</u>	

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“, област на висше образование: 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление: 6.1 Растениевъдство, катедра „Растениевъдство“

Автор на дисертационния труд: Йордан Рангелов Йорданов, задочен докторант към катедра „Растениевъдство“ при Аграрен Университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Проучване върху основни звена от технологията на *Triticum monocossum* L., *Triticum dicossum* Sch. I *Triticum spelta* L., в условията на биологично земеделие“

Становище: доц. д-р. Наталия Христова Петровска – Институт по царевицата, гр. Кнежа, 6.1 Растениевъдство, по научна специалност 04.01.05. „Селекция и семепроизводство на културните растения“, определена за член на научно жури със заповед № РД – 16 -149/28.02.2022 г. от Ректора на Аграрен Университет, гр. Пловдив

1. Актуалност на проблема.

Предственият за становище дисертационен труд представлява изследване на основни елементи от технологията на отглеждане на *Triticum monocossum* L., *Triticum dicossum* Sch. I *Triticum spelta* L. при различни посевни норми и варианти на торене в условията на биологично земеделие и я оптимизира съгласно стратегията на ОСП “От фермата до трапезата за справедлива, здравословна и екологично чиста хранителна система“.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната цел на дисертационното изследване е оптимизиране на основни елементи от технологията – гъстота на сеитба и торене - при три древни вида пшеници – *Triticum monocossum* L., *Triticum dicossum* Sch. и *Triticum spelta* L., в условията на биологично земеделие.

С оглед постигане на поставената основна цел са решени следните изследователски задачи:

- Извършена е сравнителна характеристика на фенологичното развитие на трите вида пшеници в условията на вегетационните години. Проследени са зависимости между продължителността на междуфазните периоди и вегетационния период с изпитваните фактори.
- Проследена е динамиката на растежа, братимостта и формирания продуктивен стъблостой, и установи влиянието върху тях на различни гъстоти на сеитба и торене.
- Установена е фотосинтетичната активност на трите вида пшеници и е анализирана нейната зависимост от изпитваните фактори.
- Оценено е влиянието на гъстотата на сеитба и торене върху продуктивността на *Triticum monocossum* L., *Triticum dicossum* Sch. и *Triticum spelta* L., както и корелационните зависимости между добив и компоненти на класа.

- Установени са елементите на продуктивността и тяхното относително влияние върху добива при изпитваните фактори – година, вид, гъстота на сеитба и торене.
- Изследвани са физичните качества на зърното при изпитваните фактори на проучването, както и биохимичния състав и съдържанието на някои макро- и микроелементи в зърното на трите вида пшеници.

За доказване на тезата в процеса на изследване са използвани следните методи: Двухфакторен дисперсионен анализ (ANOVA) и корелационен анализ. За статистическа обработка на експерименталните данни са използвани специализираният програмен продукт SPSS V. 9.0 for Microsoft Windows по метода на Duncan, Anova.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е изложен в десет раздела, разположени на 155 стандартни страници. Използваните литературни източници са 204. Изследването е онагледено с 86 таблици и 12 фигури. Трудът е добре структуриран и включва всички необходими елементи. Като обем, структура и библиография дисертацията отговаря на изискванията на *Закона за научните степени и звания*.

4. Обсъждане на резултатите и използваната литература.

Предложеният дисертационен труд показва, че авторът е постигнал очакваните резултати както и приноси в научно-приложен аспект. Изследването е извършено в съответствие с поставената цел, предмет и задачи. Научната литература, отнасяща се към тематиката на дисертационния труд е на нужното високо ниво и представя автори както в България, така и в чужбина, което говори за много добрата осведоменост на кандидата.

5. Приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните научно-приложни приноси, които убедено потвърждавам:

- За пръв път в комплексно многофакторно проучване е установено влиянието на завишена посевна норма и торене при местни форми от трите древни пшенични вида – *Triticum dicoccum* Sch., *Triticum spelta* L. и *Triticum monococcum* L.
- Установено е влиянието на нарастващата посевна норма от 500 до 900 к.с./m², в комбинация с два продукта за торене – почвения тор Италполина и листния тор Натурамин, върху растежа, развитието и формирането на продуктивността на местни форми двузърнест лемец, спелта и еднозърнест лемец, в условията на биологична система на земеделие.
- Направени са конкретни изводи и препоръки за отделните видове, свързани с посевната норма и торенето, на база на сравнителната им оценка в експеримента, дисперсионния анализ и установените корелационни зависимости.
- Чрез комплекс от физиологични параметри е показано, че приложеното почвено и листно торене подобрява фотосинтетичната активност на растенията от вид спелта, еднозърнест и двузърнест лемец.

- Направена е сравнителна оценка на физичните, биохимичните качества и минералния състав на зърното (голо и плевесто) в условията на изпитваните фактори и биологична система на земеделие

6. Критични бележки и въпроси.

В дисертационния труд не съм констатирала пропуски, неточности или противоречия и нямам критични бележки. Препоръчвам на докторанта да разшири бъдещите си научните изследвания за районите на Северна България (Дунавска равнина и Добруджа), тъй като през последните години се наблюдава засилен интерес към полезни биохрани с естествен произход. В цялата страна има подходящи условия за развитие на биологично земеделие както и подходящи за целта култури, част от които са *Triticum dicoccum* Sch., *Triticum spelta* L. и *Triticum monoccum* L. Посочените препоръки по никакъв начин не омаловажават представеният ми дисертационен труд.

7. Публикувани статии и цитирания.

Представеният автореферат обективно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд. Разработен е в съответствие с нормите на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Напълно отговаря на изискванията за съдържание и оформление.

Представените от докторанта публикации са авторски, както и в съавторство и са в сферата на изследваната проблематика.

- Yordanov, Y. (2021) Growth and Development of Spelt Wheat (*Triticum spelta* L.) in Conditions of Varying Sowing Rate and Fertilization. In Journal of Mountain Agriculture on the Balkans (Vol. 24, Issue 1, pp. 126- 147)
- Yordanov, Y., Georgieva, T., & Berova, M. (2021). Productive Elements of the Spelt Wheat Head (*Triticum spelta* L.) at Varying Sowing Rates and Fertilization in the Conditions of Organic Farming. In Journal of Mountain Agriculture on the Balkans (Vol. 24, Issue2, pp. 134-151).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ И Правилника на Аграрния Университет за неговото приложение, което ми дава основания да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО.**

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури да гласува положително и да присъди на **ЙОРДАН РАНГЕЛОВ ЙОРДАНОВ** образователна и научна „доктор“ по научна специалност „Растениевъдство“.

Дата: 09.04.2022 г.
Гр. Кнежа

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

Подписите в този документ са заличени във връзка с чл.4, т.1

от Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ Регламент относно защитата на данни).